

Arkivsak:

Arkivkode:

Saksbeh: Øyvind Henriksen

Saksgang

Oppvekst-, miljø- og kulturkomiteen

Bydelsutvalget

Møtedato

04.09.2012

20.09.2012

HØRING - VIDEREFØRING AV SENTRAL BESTILLING OG DIMENSJONERING AV BARNEHAGEKAPASITETEN I OSLO KOMMUNE

Bakgrunn:

Lovfestet rett til barnehageplass ble innført fra 2009. Retten innebærer at kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen. Rett til plass i barnehage gjelder for barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass. Det fremgår av lovteksten at barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt. Videre står det at kommunen skal ha minimum ett opptak i året. Søknadsfrist til opptaket fastsettes av kommunen. (Frist i Oslo er 01.03. hvert år.)

I "Forskrift om standardvedtekter for kommunale barnehager i Oslo kommune" av 28.01. 2009 ble det vedtatt at Oslo skal være ett opptaksområde for barnehageplass i Oslo. Videre at opptaksmyndighet opprettholdes i den enkelte bydel. Bystyret har i sak 125 av 10.05.2011 vedtatt ny kommunal barnehageforskrift, hvor dette videreføres.

For å ivareta den lovfestede retten og for å se Oslo som ett opptaksområde ble det i byrådssak 225/08 "Bestillerfunksjon - barnehager" foreslått av byrådet at ansvaret for bestilling og vurdering av endringer i barnehagekapasiteten legges til den ansvarlige byrådsavdeling. Saken ble vedtatt av bystyret 28.01.2009, sak 12/09 med følgende vedtak:

"Ansvaret for bestilling av barnehageplasser i kommunen skal, i en periode på to år, ligge hos den til enhver tid ansvarlige byrådsavdeling (p.t. Byrådsavdeling for kultur og utdanning). Dersom byrådet finner at det foreligger grunner for å forlenge denne perioden, må det fremmes som egen sak."

Resultatet av denne organiseringen var vellykket og byrådet foreslo derfor i byrådssak 285/10 å videreføre prøveordningen som en permanent ordning. Saken ble vedtatt i bystyret 16.02.2011, sak 41/11, men med følgende vedtak:

"Prøveordningen, med at ansvaret for bestilling av barnehageplasser og dimensjonering av barnehagekapasiteten i Oslo, ligger til byrådet, videreføres for en periode på to år."

Dersom byrådet finner grunn til å foreslå at denne perioden skal forlenges, eller at ordningen skal gjøres permanent, sendes forslaget ut til høring i bydelene med en høringsfrist som gir tilstrekkelig tid til en politisk behandling."

Etter en prøveordning på totalt fire år ønsker byrådet nå å gjøre ordningen permanent. Hvis bystyret likevel fortsatt ønsker en videre prøveordning, forslår byrådet en videre prøveordning på 4 år. Dette for å få tilstrekkelig forutsigbarhet for den sentrale bestillerenheten.

Byrådsavdelingens vurdering:

Kommunen har i de tre siste hovedopptakene klart å gi tilbud til alle medlovfestet rett til barnehageplass. Samhandlingen med bydelene fungerer meget bra og det er et nært og godt samarbeid med Omsorgsbygg Oslo KF.

Behovet for å videreføre dagens ordning med sentral bestiller begrunnes i følgende forhold:

Lovfestet rett til barnehageplass:

Høy befolkningsvekst og styrt avvikling av midlertidige barnehager gjør at behovet for å etablere nye barnehager vil være tilstede i flere år fremover. Dette krever en fortsatt helhetlig planlegging og styring.

I økonomiplanperioden 2012-2015 er det behov for en etablering av omlag 4000 nye plasser. I den forbindelse er det avgjørende å se Oslo som en helhet når nye barnehageplasser skal bestilles og etableres. Det er fra byrådets side en klar forutsetning at over halvparten av de nye barnehageplassene skal etableres i privat regi. Dette innebærer at kommunen må regulere sin kommunale utbygging i forhold til privat utbygging og i enkelte områder nærmer vi oss et punkt hvor det fort kan skje overetablering dersom en ikke ser flere bydeler/områder under ett.

Videre er det usikkerhet knyttet til utviklingen i etterspørselen. Det er mye som tyder på at etterspørselen i bydeler med høy andel familier med minoritetsspråklig bakgrunn fortsetter å øke. Med tilbud som gratis kjernetid, aktiv rekruttering av barn til barnehage og reduksjon i kontantstøtten kan etterspørselen etter plasser endre seg raskt. Samtidig viser befolkningsfremskrivningene variasjon fra år til år, men fortsatt en veldig vekst de neste 10-20 årene. Kommunen må fortløpende vurdere behovet for nye barnehageplasser, både i kommunal og privat regi. Denne type vurderinger bør gjennomføres på et overordnet nivå.

Endring av barnetallet i aldersgruppen 1-5 år:

Økning i antall barn i aldersgruppen 1-5 år fordeler seg ujevnt mellom bydelene. Dette innebærer at enkelte bydeler/områder opplever sterk vekst, andre reduksjon av barnetallet. Fremover i økonomiplanperioden må det derfor også vurderes om det er behov for å redusere kapasiteten i enkelte bydeler, alternativt ikke erstatte midlertidige lokaler med permanente. Også denne vurdering er det nødvendig å foreta på et overordnet nivå for å kunne se flere bydeler under ett.

Rammefinansiering – innlemming av de øremerkede midlene til etablering og drift av barnehager:

Fra 2011 ble de øremerkede tilskuddene til barnehager innlemmet i inntektssystemet. Rammefinansieringen innebærer at kommunen har et helhetlig ansvar for finansiering av barnehager, både kommunale og ikke-kommunale.

Videre ble barnehageloven § 14 endret til at kommunen kan velge om det skal gis tilskudd til ikke-kommunale barnehager etablert etter 1.1.2011. Nye barnehager har dermed ikke automatisk rett til offentlig finansiering, men den enkelte kommune må gjøre en vurdering

av behovet for den nye ikke-kommunale barnehagen. Dette krever at kommunen har tilstrekkelig oversikt over private og kommunale barnehageplaner i Oslo. Kommunen må være med på å sikre at private aktører etablerer seg i områder med udekket behov og det fremtidige behovet for barnehageplasser vil stå sentralt i vurderingen om et barnehageprosjekt kan påregne kommunal finansiering og innlemmelse i kommunens barnehageplan.

Privat utbygging

Det er planlagt flere store boligutbygginger de nærmeste årene. Det er viktig at kommunen følger med på denne utviklingen slik at kommunens tjenestetilbud følger boligutviklingen. Kommunen sørger for at det i boligprosjektene er/blir innregulert barnehage. I tillegg er Byrådets intensjon er at all nyetablering i hovedsak skal etableres privat. Kommunen er således avhengig av å ha en oversikt over den private utbyggingen i hele byen for å kunne dimensjonere sin egen kommunale utbygging. På bakgrunn av dette har den sentrale bestillerenheten oversikter over all nyetablering i Oslo, i tillegg til å ha etablert et samarbeid og en dialog med private utbyggere/drifere. Noen av disse har barnehageprosjekter i flere bydeler og det kan være hensiktsmessig å se disse samlet.

Øvrige forhold

Etter en prøveperiode på fire år ser byrådet at det er behov for å ivareta en overordnet og koordinerende rolle i flere oppgaver. Dette er oppgaver som tilsagn om tilskudd til private barnehager som må vurderes oppimot behov og budsjettammer, koordinering av hovedopptaket og koordinering av rehabiliteringstiltak og vedlikehold av barnehagene.

Byrådet ser også behovet for å være et bindeledd mellom bydelene og Omsorgsbygg Oslo KF på flere områder.

Operativt bestilleransvar

For å sikre at dimensjoneringen av barnehagekapasiteten både i kommunale og private barnehager, er i tråd med behovet for barnehageplasser foreslås det at bystyret legger det operative bestilleransvaret til byrådet. Dette vil skje i nært samarbeid med den respektive bydel. Som overordnet bestiller har byrådet til enhver tid en oversikt over behovet for barnehageplasser i Oslo og de økonomiske rammene som skal danne grunnlag for bestillinger. Ved at det operative ansvaret legges til byrådet får byrådet et bedre grunnlag for å dimensjonere og følge opp den enkelte bestilling. En slik løsning sikrer bedre ressursutnyttelse og en bedre kontroll av de økonomiske konsekvensene på sektoren.

Økonomiske og administrative konsekvenser

En permanent ordning med sentral bestilling av barnehageplasser i kommunen vil ikke medføre behov for endringer i tildeling av budsjettmidler til bydelene (funksjonsområde 2A i kriteriesystemet for bydelene). Den ansvarlige byrådsavdelings utgifter til bestilling av barnehager vil bli ivaretatt innenfor vedtatt budsjett for 2013 og økonomiplan 2013 - 2016.

Bydelsdirektørens vurdering

Bydelsdirektøren anbefaler etablering av en permanent ordning med sentralt ansvar for bestilling og dimensjonering av barnehagekapasitet i Oslo. Erfaringen fra prøveperioden er god og en sentral styring virker nødvendig for å sikre riktig dimensjonering for Oslo som helhet. Samtidig vil bydelsdirektøren påpeke viktigheten av god informasjonsflyt og involvering av bydelene i de prosjektene som berører den enkelte bydel. Det er bydelsdirektørens erfaring at dette ikke til enhver tid har vært tilfredsstillende. Bydelen må i god tid informeres om planlagte prosjekter og holdes orientert om fremdrift og status i prosjektene. Til nå har dette vært ivaretatt gjennom

bydelsmøter, men dette er ikke tilstrekkelig. Det bør derfor innføres enkle informasjonsrutiner til den enkelte bydel som sikrer oppdatert informasjon og nødvendig involvering

Bydelsdirektøren anbefaler bydelsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Bydelsutvalget Bydel Grünerløkka slutter seg til at prøveordningen med at ansvaret både for bestilling av barnehageplasser og dimensjonering av barnehagekapasiteten i Oslo ligger til byrådet, videreføres som permanent ordning.
2. Ordningen forutsetter gode og jevnlig informasjon til bydelene som sikrer at bydelen til enhver tid er oppdatert på aktuelle prosjekter og status på disse.